

[Lone Dybkjær]

Jeg skal i øvrigt henvise til forslaget tekst og de bemærkninger, som ledsager det.

Den første sag på dagsordenen var:

1) Anden behandling af lovforslag nr. L 154:

Forslag til lov om folkekirkens kirkebygninger og kirkegårde.

(Fremsat 29/1 86. Første behandling 6/2 86. Betænkning 16/4 86).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer og spørgsmålet om dets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

§§ 1-49

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

2) Anden behandling af lovforslag nr. L 190:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser om tilskud til kommuner og amtskommuner. (Begrænsning af indgrebet i de kommunale budgetter for 1986).

Af Henning Rasmussen (S) m.fl.

(Fremsat 20/2 86. Første behandling 18/3 86. Betænkning 17/4 86).

Der var stillet 11 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Stavad (S):

Ja, så får folkettingen mulighed for at lempe på det indgreb over for amter og kommuner, som regeringen og det radikale venstre vedtog i december måned.

Til det forslag, som vi har til anden behandling, har vi fået en række henvendelser; der er påpeget problemer i mellemtiden, og derfor er der under udvalgsarbejdet stillet ændringsforslag.

Vi har for det første stillet ændringsforslag om, at arbejdsmiljøforanstaltninger bliver fritaget for afgiften, uanset om det rubriceres som en anlægsafgift eller som en driftsafgift. Vi mener, det er helt urimeligt og helt uholdbart, at arbejder, der fjerner en sundhedsrisiko, skal pålægges en statsafgift. Det var en debat, vi også havde i forbindelse med ministerens lovforslag, som er vedtaget, og derfor skal jeg ikke tage den debat op igen.

Derudover er der stillet ændringsforslag om en generel dispensationsmulighed. Det hænger sammen med, at vi som sagt har fået henvendelser fra mange sider, hvori der er påpeget ting, om hvilke man umiddelbart må sige: det er åbenbart urimeligt.

Hvis vi ser på virkningen, som jo efterhånden begynder at vise sig ude i lokalområderne, så er situationen den på sygehusområdet, at sygehusbehandlingen er ved at blive forringet katastrofalt i mange områder.

Jeg synes, det må være rimeligt at spørge indenrigsministeren, om indenrigsministeren mener, at det er en virkning, som regeringen har forudset, eksempelvis at de mindre sygehuse nu flere steder står over for nedlæggelser eller over for meget kraftige begrænsninger. Svarer det til det, som partiet venstre, der kalder sig liberalt, har i sit slagord om det nære samfund? Er det ønsket, at vi skal ødelægge et decentralt sygehusvæsen, hvor man rundt omkring i amtsrådene har ønsket at opretholde et sådant? Er det indenrigsministerens, er det regeringens hensigt, at vi skal have forringet vores sygehusvæsen, som er velfungerende, som efter undersøgelser, også efter international målestok, er effektivt,

[Stavad]

på en sådan måde, at borgerne ikke får en rimelig og anstændig behandling?

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Der er alt for megen snakken i salen.

Stavad (S):

Er det ikke noget af det, der kendetegner det danske velfærdssamfund, at vi på sygehusområdet har en ordentlig behandling, uanset om man kommer på sygehuset som millionær eller man kommer uden nogen form for formue eller nogen stor indtægt, og at man er sikker på, at man til enhver tid kan få både den nødvendige og en hurtig behandling?

I hvert fald for så vidt angår den hurtige behandling kan vi desværre konstatere, at ventelisterne i øjeblikket vokser på en måde, som ikke er tilfredsstillende, hvilket vi må sige er en udvikling, som jeg mener et folketing burde kunne samles om at forhindre. De nedskæringer over for amter og kommuner, der blev vedtaget i december måned, tror jeg nemlig har en langt større virkning ikke mindst i forhold til amterne, end selv regeringspartierne, selv indenrigsministeren, havde forudset, og derfor beder vi om, at ministeren vil være positiv i det mindste over for, at man selektivt kan gå ind og give dispensationer dér, hvor man ser det får helt uoverskuelige virkninger – ikke bare i 1986, men også nogle langtidsvirkninger – som ingen af os kan være tjent med, og som borgerne ikke kan være tjent med.

Et andet område, som vi har nævnt konkret i bemærkningerne til vores ændringsforslag om dispensationsadgang, er spørgsmålet om udflytning af de fysisk og psykisk handicappede. Vi mener, at staten har et ansvar for de problemer og de vilkår, som vi har budt vore fysisk og psykisk handicappede, idet staten for nogle år siden lagde for sorgen ud til amterne i en meget dårlig forfatning. Amterne har taget opgaven alvorligt og har sørget for at lave en modernisering, har budt en gruppe borgere, som ikke selv er dem, der kan råbe op, nogle bedre vilkår, og derfor er man rundt i landet i gang med at lave en udflytning af de psykisk og fysisk handicappede fra nogle mastodontinstitutioner.

Det, regeringen har vedtaget, har også her nogle helt katastrofale og uoverskuelige virk-

ninger. Hvis vi ser på et område som Nordjyllands amt, fremgår det, at amtsrådet har besluttet at standse i alt fire boenheder, i Frederikshavn, i Skagen, i Hirtshals og i Hjørring, der skal huse ca. 24 beboere fra den store Hammer Bakker-institution. Desuden er der udskudt opførelse af boenheder for unge fysisk handicappede i Ålborg med plads til 6. Og på dagområdet drejer det sig om et aktivitetshus i Ålborg, der skulle give plads til 40 handicappede. Er det ikke et område, som indenrigsministeren også har forståelse for, er det ikke områder, hvor indenrigsministeren og regeringen vil være med, så vi i hvert fald i forhold til disse dårligt stillede medborgere, som vel er nogle af dem, der bydes de ringeste vilkår i vores samfund, kan lave en åbning?

Hvis jeg ser på regeringspartierne, har jeg også forstået, at der i hvert fald i visse af regeringspartierne er en vis forståelse for det. Fru Birgith Mogensen fra centrum-demokraterne udtaler således i dag til Aktuelt: »Giv f.eks. amterne udsættelse med betalingen af afgiften. For os er det primært, at de fysisk og psykisk handicappede kommer ud under andre forhold.« Og så står der videre, at fru Birgith Mogensen bor i Vodskov, altså: hun kender forholdene på Hammer Bakker-institutionen.

Derfor vil jeg da spørge fru Birgith Mogensen, hvis hun er i salen, om hun og CD står ved udtalelsen om, at det, det drejer sig om for centrum-demokraterne, er, at de fysisk og psykisk handicappede får nogle ordentlige vilkår. Drejer det sig også om det hos regeringspartierne? Er det radikale venstre også parat til at medvirke til at løse det problem?

Derfor håber jeg, at de ændringsforslag, som vi i dag har til behandling, vil blive vedtaget, men det er naturligvis kun af interesse, at ændringsforslagene bliver vedtaget, hvis man også er parat til at medvirke til at vedtage lovforslaget ved tredje behandling på torsdag. Med de meldinger, der er givet i betænkningen, må vi nok sige, at det kan ligge en lille smule tungt.

Jeg vil derfor gerne stille det konkrete spørgsmål, om man ikke i det mindste i regeringen og i det radikale venstre er parate til at åbne for en dispensationsmulighed. Hvis vi får positive meldinger på det, vil vi, uanset at socialdemokratiet mener, at det ville være

[Stavad]

for dårligt og for lidt, være parate til at tage vores forslag tilbage i udvalget imellem anden og tredje behandling, og vi vil være parate til at bringe det til afstemning i salen på torsdag alene med dispensationsmuligheden.

Derfor beder jeg om en melding fra regeringspartierne, fra indenrigsministeren: er man ikke i det mindste parat til at lukke op for, at ministeren i konkrete situationer, hvor det er dokumenteret, at regeringens indgreb over for amter og kommuner i december måned virker urimeligt, får en dispensationsmulighed? Er regeringen ikke parat til at lade sig påvirke, så vi i det mindste kan få de aller-allerværste urimeligheder, som vi burde kunne enes om, fjernet fra denne lovgivning?

Søvndal (SF):

Siden vi havde det her forslag til første behandling, har der været afholdt det årlige delegeretmøde i Kommunernes Landsforening. Hovedbudskabet fra tusind kommunale delegerede, deriblandt en del borgerlige, var en efterlysning af en mere respektfuld behandling af kommunerne end den, den konservative regering hidtil har praktiseret.

Efter mødet kom der ligeledes en klar melding fra KLs bestyrelsesformand om, at fortsat nulvækst er helt uacceptabel, og at det vil betyde, at KL ikke mere kan være med.

Det har været lidt svært at tolke, hvad indenrigsministeren mente i den forbindelse, om indenrigsministerskiftet betyder et andet forhold imellem kommuner og statsmagt end det, vi de sidste år har været udsat for. Derfor synes jeg, at dette forslag ligesom er en første prøve på, om statsmagten vil indgå i et mere respektfuldt forhold til landets kommuner og amtskommuner, et første tegn på, at man vil bløde op. Jeg vil derfor godt spørge indenrigsministeren helt konkret, om det virkelig er sådan, at man – det har jeg læst af nogle udtalelser – i øvrigt bløder op og så vil fastholde dette her også de steder, hvor der er påvist urimeligheder.

De urimeligheder, der ligger i juleindgrebet, var dels, at man brugte 1984 som udgangspunkt, som var det absolut dårligste, dels at en af de dispensationer, der er kommet igennem, er utilstrækkelig.

Det er nævnt i betænkningens bidraget, at der ligger 500 mill. kr. i en pulje til energidispen-sationer. Det er for lidt. Jeg kan nævne et

eksempel fra den kommune, jeg selv er byrådsmedlem i, og hvor vi har udbygningsplaner for 42 mill. kr., men kun kan opnå dispensation for 25 mill. kr. i et projekt, som er meget vigtigt, meget investeringstungt, og hvor det er meget vigtigt, at vi får udbygningen startet.

Jeg vil godt følge hr. Stavad op med hensyn til, at indgrebet betyder en bremse på udflytningen af de psykisk og fysisk handicappede. Var det hensigten, var det det, regeringen ville? Og hvis det ikke var det, I ville, er I så villige til på dette punkt at åbne op?

De besparelser, der er gennemført i kommunerne, har faktisk været meget store og har ramt meget tungt; det gælder både ældreområdet, daginstitutionerne og miljøområdet. Vi ser dette lovforslag som et svagt forsøg på at mildne, og vi støtter selvfølgelig de forslag, der er stillet. Vi havde hellere set, at hele julepakken blev fjernet, men det kan vi selvfølgelig ikke nå nu.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Socialdemokratiet har stillet en række ændringsforslag til lovforslaget om ændring af lov om tilskud for så vidt angår 1986 og 1987. Som bekendt afviste regeringen ved første behandling af lovforslaget med henvisning til det sigte, det har, nemlig en generel lempelse af udgiftspolitikken for kommunerne. Regeringen mener ikke, at der er plads til de foreslåede lempelser. Regeringen er enig med det flertal i kommunaludvalget, som har lagt vægt på at fastholde den stramme udgiftspolitik for den offentlige sektor.

Trods den stramme økonomi har regeringen vist vilje til at justere lovgivningen, som det er nævnt af en af ordførerne, men betingelsen set fra regeringens side er, at de udgiftspolitiske mål kan fastholdes. Jeg skal henvise til lov nr. 173, som også fik anerkendende omtale af hr. Stavad. Folketinget vedtog at friholde kommunale industrihuse for beregning af tilskudsnedsettelse, og lov nr. 173 imødekommer jo et af de ønsker, som er indeholdt i socialdemokratiets forslag.

Jeg skal endvidere henvise til, at regeringen er i gang med forhandlinger med kommunerne om kompensation for kommunale udgifter i forbindelse med gennemførelse af foranstaltninger imod asbest. Jeg håber også her, at vi kan nå et resultat på dette område.

[Indenrigsministeren]

På den baggrund mener jeg, at regeringen har vist imødekommethed over for ændringer, som kan gennemføres uden negative virkninger for samfundsökonomien.

Der har også i dag været henvist til, at energiministeren jo allerede har dispenseret for en række investeringsopgaver inden for el- og varmeområdet for ca. 500 mill. kr. og har gjort det efter en omhyggelig vurdering af de ønsker, som kommunerne har fremsat.

Derfor mener jeg, at opgaven nu er at se fremad. Kommunerne er allerede langt med budgetlægningen for 1987, og det er derfor ikke længere 1986, der står i centrum. Jeg har som sagt påbegyndt forhandlinger med kommunerne om rammerne for den kommunale økonomi for 1987 og fremover. Regeringen er interesseret i at indgå en flerårig aftale med kommunerne, som kan lægge den kommunale budgetlægning ind i stabile rammer. Det er også et svar til hr. Søvnal, som spurgte, om regeringen ønsker at gå ind i et samarbejde med kommunerne. Det kan jeg klart bekræfte.

Jeg kan også sige i anledning af de konkrete områder, som har været draget frem i debatten, og hvor enkelte kommuner eller amtskommuner har omprioriteret opgaver og med et resultat, som for ordførerne at se var utilfredsstillende, at jeg tror, det er vigtigt at fastholde, at den begrænsning af kommunernes økonomi, som er gennemført for 1986, ikke indebærer et forbud imod at gennemføre opgaver, som man prioriterer højt. Man har en mulighed for at prioritere indbyrdes imellem forskellige opgaver, men der er jo netop ikke tale om, at den enkelte kommune eller amtskommune er stillet over for et forbud imod at gennemføre de ting, som man prioriterer højt.

På det grundlag vil jeg gerne anbefale, at lovforslaget ikke gennemføres; hvis det kommer til afstemning om ændringsforslagene, vil jeg anbefale, at ændringsforslagene med undtagelse af nr. 3, 6 og 7, som jo er konsekvensændringer i forhold til det vedtagne regeringsforslag, forkastes.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg havde håbet, at indenrigsministeren ville have svaret lidt mere kontant og konkret på spørgsmålet om dispensationsmulig-

heden, men jeg forstod indenrigsministerens almindelige bemærkninger sådan, at det var en afvisning også af mit spørgsmål om alene at køre en dispensation igennem. Derfor må jeg konstatere, at det altså er en ønsket virkning for regeringen, at vores sygehusvæsen i visse dele af landet i dag er udsat for en belastning og en forringelse. Jeg må altså konstatere, at det er en ønsket virkning for regeringen og det radikale venstre, at man ikke får en udflytning af vore dårligst stillede, de psykisk og fysisk handicappede, som befinder sig på nogle meget utilfredsstillende, store institutioner i dag. Det er altså ikke en utilsigtet virkning af indgrebet, må jeg desværre konstatere. Jeg havde forventet, at svaret fra indenrigsministeren havde været et andet.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

For at undgå mytedannelser med hensyn til indholdet af det lovforslag, der er til behandling, tror jeg, det er vigtigt at gøre opmærksom på, når indenrigsministeren siger, at der ikke er plads til de foreslåede lempelser, at dette med lempelser jo skal ses i forhold til noget ganske bestemt. Der er nemlig ikke tale om lempelser i forhold til det niveau, der var i 1985. Der er altså ikke tale om lempelser i forhold til uændret aktivitetsniveau, opgjort på anstændig vis, men om lempelser i forhold til et uhyre stramt regnskabsresultat for 1984, et år, der var karakteriseret af en lang række udskydelser af vedligeholdelsesarbejder, indkøb og andre ting, som man for et år eller to kan skyde ud, men som man ikke varigt, holdbart, kan undlade at gennemføre.

Derfor vil jeg godt gøre den bemærkning i anledning af indenrigsministerens begrundelse for afvisningen, nemlig at der ikke er plads til de foreslåede lempelser, at det, vi vil, er at sikre et uændret aktivitetsniveau. Det er det, vi ønsker med forslaget, og ikke andet.

Indenrigsministeren (Enggaard):

Først skal jeg sige til hr. Stavad, at han jo selvsagt ikke kan drage de konklusioner, han drog i sit andet indlæg, nemlig at regeringen decideret ønsker en række uheldige følger-virkninger. Hr. Stavad trækker nogle eksem-

[Indenrigsministeren]

pler frem på, at man har omprioriteret i en kommune, og siger så: det er det, regeringen har tilsigtet. Regeringen har jo ikke peget på, hvilke områder den enkelte kommune eller amtskommune skulle omprioritere.

Til hr. Henning Rasmussen: jeg er fuldstændig klar over, at socialdemokratiets forslag sigter på uændret aktivitet i 1986 i forhold til 1985, men det, som hr. Henning Rasmussen overser, er, at 1985 var et år, hvor de henstillinger, som var givet, blev overskredet – og blev overskredet væsentligt. Der er vel ingen i dag, der kan sige eksakt hvor meget – på grund af de budgetomlægninger, som har fundet sted, og hvor poster fra 1986 er flyttet tilbage til 1985 – men de tal, der foreligger for 1985, viser, at 1985 efter regeringens opfattelse har haft et niveau med hensyn til aktivitet, som ikke er acceptabelt, og derfor hænger argumentationen jo alligevel sammen.

(Kort bemærkning).

Stavad (S):

Jeg er lidt ked af over for en i øvrigt venlig indenrigsminister at skulle bruge så stærke ord, men jeg synes, at det er topmålet af hykleri, når man siger, at det ikke er tilsigtet.

Det, vi kan konstatere, er, at det, jeg har ridset op her fra talerstolen, er virkningen af regeringens indgreb fra december 1985, og hvis det var sådan, at det ikke var tilsigtet at få de virkninger, så havde regeringen med socialdemokratiets forslag muligheden for at ændre på virkningerne. Det ønsker regeringen ikke. Altså må det være tilsigtet; ellers havde regeringen udvist en mere imødekomende holdning i forhold til socialdemokratiets forslag.

(Kort bemærkning).

Henning Rasmussen (S):

Indenrigsministeren siger i forsvaret for sin holdning, at 1985 var et år, hvor der var en forøgelse, og så vil jeg godt spørge: i forhold til hvad? Er det så igen i forhold til et unormalt lavt udgiftsår? Det er det nemlig, og derfor er den argumentation lige så uholdbar som den øvrige argumentation.

1983 var det år, hvor man piskede kommunerne til at skære deres udgifter ned, 1984 var det år, hvor det lod sig gøre én gang til

ved fornyede udskydelser. Det er de to år, man bruger som sit udgangspunkt, og derfor er der tale om, at man vil have en direkte nedskæring inden for det kommunale område, når man vælger årene 1983 og 1984 som sit udgangspunkt.

Jeg synes heller ikke, ministeren er logisk, ud fra det synspunkt, at ministeren, så vidt jeg har forstået det i pressen i de seneste dage, har sagt, at det jo godt kan være, vi i fremtiden skal se lidt på, om vi ikke skal bruge et andet udgangspunkt end 1983 og 1984. Så holder argumentationen simpelt hen ikke, hr. minister, for så er der i de udtalelser givet en indrømmelse af, at det, regeringen har forlangt og har fået gennemført ved et flertal i folketinget, er for hårdt.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Ændringsforslag nr. 1–10, § 1, således ændret, ændringsforslag nr. 11, § 2, således ændret, og § 3

vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling

vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Povl Brøndsted):

Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

3) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 66:

Forslag til folketingsbeslutning om medejendomsret og medbestemmelse. (Indførelse af overskudsdeling).

Af Svend Auken (S) m.fl.

(Fremsat 14/1 86).

Sammen med denne sag foretoges den under punkt 4 på dagsordenen opførte sag, nemlig: